

VHDL

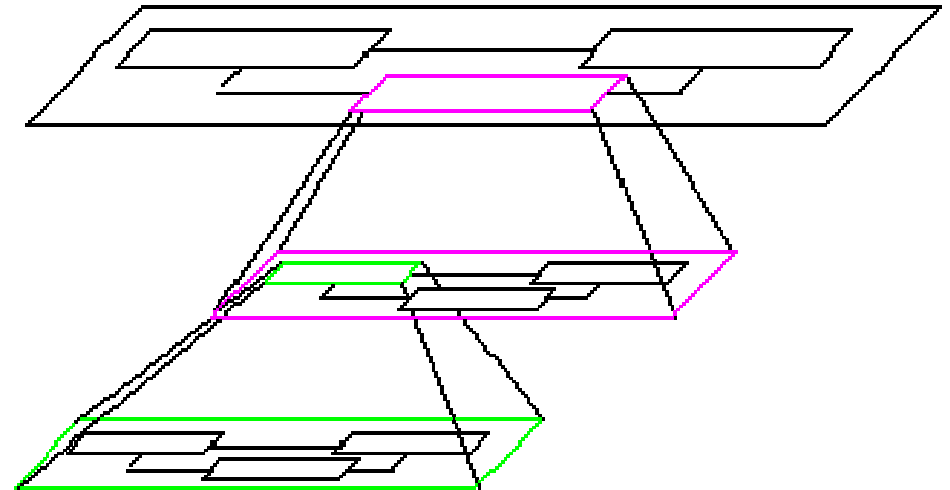
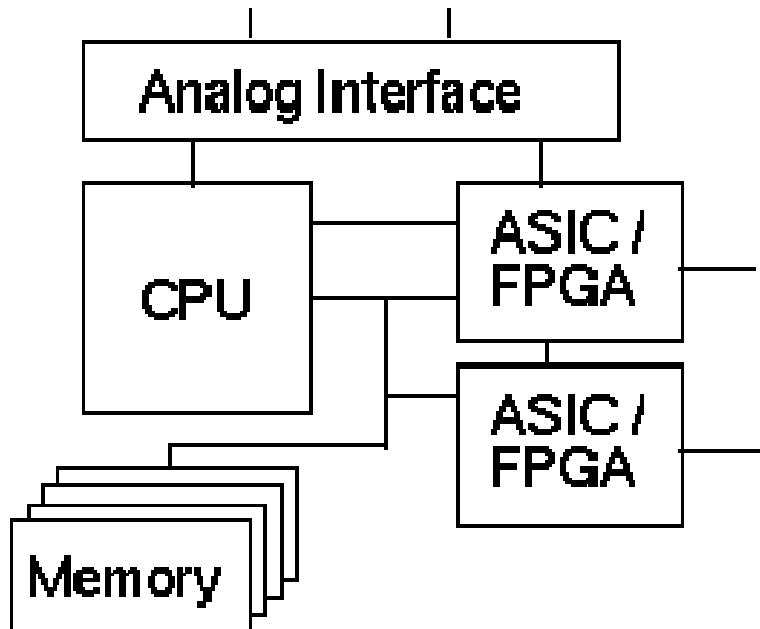
Ece Olcay Güneş, Berna Örs Yalçın

Giriş

- VHDL “VHSIC Hardware Description Language” in kısaltmasıdır.
- VHSIC “Very High Speed Integrated Circuits” in kısaltmasıdır.
- Devre çizimi yapmak yerine bir programlama dili ile devreyi tanımlamada kullanılır.
- Büyük sayısal devre tasarımında pek çok kullanım şekli vardır.
 - Açıklama (Documentation)
 - Doğrulama (Verification)
 - Gerçekleme (Synthesis)
- Üç farklı devre tanımlama yöntemi kullanılır:
 - Yapısal (Structural)
 - Veri Akışı (Data flow)
 - Davranışsal (Behavioral)
- Çoğu zaman bu üç yöntemin karışımı kullanılır.
- VHDL 1976 yılında IEEE tarafından geliştirilmiş bir standarttır.
- Dil pek çok yenilemeden geçmiştir. Şu anda 1993 yılı üretimi en çok kullanılan halidir.

Alt Bloklar

- Bir tasarımı daha anlaşılabilir ve değişikliklere açık hale getirebilmek için devreler alt bloklara ayrılır.
- Daha sonra bu bloklar bütün devreyi oluşturmak üzere uygun şekilde bağlanır.

Entity

VHDL'de her blok kendi başına bir devre olarak düşünülür ve **entity** olarak adlandırılır.

Entity: Verilen bir lojik fonksiyon için bütün giriş ve çıkışları tanımlar. Yani lojik fonksiyonun dış dünyayla bağlantısını tanımlar. Her VHDL tasarım mutlaka en az bir entity içerir.

entity entity tanımlayıcı **is**

port (işaret tanımlama);

end entity tanımlayıcı;

Port: Port giriş ve çıkış işaretidir. Port ifadesi, her işaret için, port tanımlayıcı, port yönü ve port veri tipini belirlemelidir. Port da 3 yön kullanılır. Giriş için **in**, çıkış için **out**, çift yönlü portlar için **inout** kullanılır. Pek çok değişik veri tipi kullanılabilir.

Veri tipleri:

bit: 0 ve 1 değerini alabilir

bit-vector: aynı isim altında bir dizi 0 ve 1'i göstermek için kullanılır.

integer: pozitif ya da negatif tamsayılara karşı düşer

natural: 0'dan başlayıp istenen bir limit değere kadar tamsayılar için kullanılır.

positive: 1'den başlayıp istenen bir limit değere kadar tamsayılar için kullanılır.

Boolean: Doğru ve yanlış olmak üzere 2 değerli bir veri tipidir.

Entity Örneği

entity Ornek **is**

port (A,B: **in bit**; Z: **out naturel range 0 to 31**);

end Ornek;

- İlk satır yeni tanımlanacak devrenin ismini bildirir: Ornek
- Son satır tanımlamanın bittiğini gösterir.
- Aradaki satırlar devrenin giriş çıkışlarını tanımlar.
- Port tanımında her satır bir giriş-çıkış listesi, modunu ve veri tipini gösterir.
- Son satırın dışındaki her satır ; ile bitirilir. Port tanımının tamamı da ; ile bitirilir.

Architecture

Lojik fonksiyonun işlevi **architecture** tarafından belirlenir. Her **entity** için bir **architecture** tanımlanır.

architecture mimari ismi **of** tanımlayıcı ismi **is**
begin

lojik fonksiyonun yapacağı iş burada tanımlanır;
end mimari ismi;

Architecture Örneği

```
entity AND_Gate is  
  port(A, B: in bit; X:out bit);  
end entity AND_Gate;  
Architecture dataflow of AND_Gate is  
begin  
  X <= A and B;  
end dataflow;
```

- İlk satır dataflow isimli mimarinin AND_Gate isimli devreye ait olduğunu gösteriyor.
- **begin** ve **end** arasındaki satırlar AND_Gate in nasıl bir işlem gerçekleyeceğini belirtir.

Yapısal Tanımlamalar

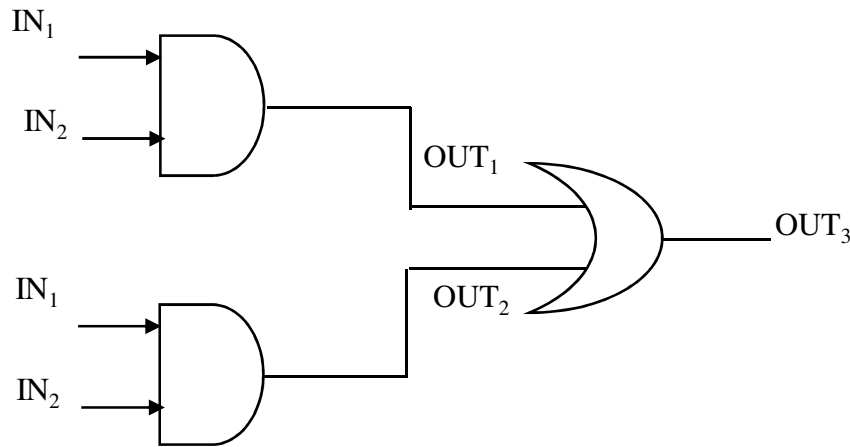
- Tasarımımızdaki temel bloklar **entity** ve karşılık gelen **architecture** kullanılarak tanımlandıktan sonra diğer tasarımlarda kullanılmak üzere birleştirilebilirler.
- Bu işlem yapılırken alt bloklar üst bloğun içinde **component** olarak tanımlanırlar.

component elemanın-adı **is**

port (uç tanımları)

end component;

Component Örneği

*Ara bağlantılara karşı düşer.
Entegre içinde dış bağlantısı
olmayan elemanlar arası
bağlantılardır.*

entity AND-OR-logic **is**

port(IN1, IN2, IN3, IN4: in bit; OUT3: out bit);

end AND-OR-logic;

architecture LogicOperation **of** AND-OR-logic **is**

component AND_Gate **is**

port(A, B:in bit; X:out bit);

end component;

component OR_Gate **is**

port(A,B:in bit; X:out bit);

end component;

signal OUT1, OUT2:bit;

begin

G1: AND_Gate

port map (A⇒IN1, B⇒IN2,
X⇒OUT1);

G2: AND_Gate

port map (A⇒IN3, B⇒IN4,
X⇒OUT2);

G3: OR_Gate

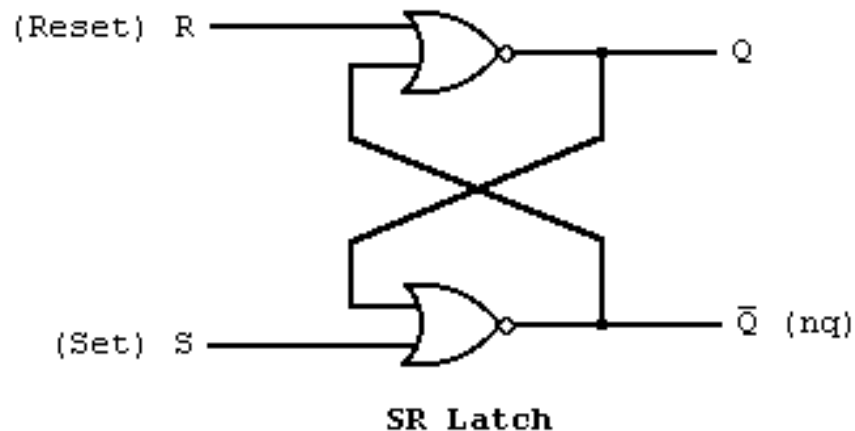
port map (A⇒OUT1, B⇒OUT2,
X⇒OUT3);

end LogicOperation;

Veri Akışı Tanımlama

- Veri akışı tanımlamada temel blokların (örneğin *and* kapısı) girişlerinin ve çıkışlarının devre içinde nasıl bağlanacağı tanımlanır.
- İşaretlerin devre içinde nasıl akacağı tanımlanır.

Veri Akışı Tanımlama Örneği 1

entity latch is

```
port (s,r : in bit; q,nq :  
out bit);
```

```
end latch;
```

architecture dataflow of
latch is

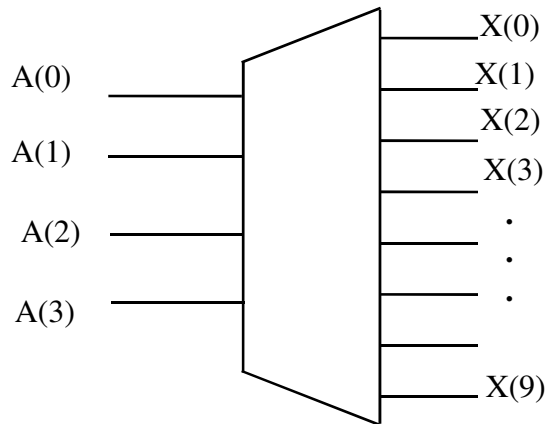
```
begin
```

```
q<=r nor nq;
```

```
nq<=s nor q;
```

```
end dataflow;
```

Sayıları BCD'den Decimal'e çeviren decoder tasarımı

entity decoder is

```
    port (A: in bit-vector(0 to 3); X:out bit-vector (0 to 9));  
end decoder;
```

architecture BCD-to-decimal of decoder is

begin

$X(0) \leftarrow \text{not } A(3) \text{ and not } A(2) \text{ and not } A(1) \text{ and not } A(0);$

$X(1) \leftarrow \text{not } A(3) \text{ and not } A(2) \text{ and not } A(1) \text{ and } A(0);$

$X(2) \leftarrow \text{not } A(3) \text{ and not } A(2) \text{ and } A(1) \text{ and not } A(0);$

$X(3) \leftarrow \text{not } A(3) \text{ and not } A(2) \text{ and } A(1) \text{ and } A(0);$

$X(4) \leftarrow \text{not } A(3) \text{ and } A(2) \text{ and not } A(1) \text{ and not } A(0);$

$X(5) \leftarrow \text{not } A(3) \text{ and } A(2) \text{ and not } A(1) \text{ and } A(0);$

$X(6) \leftarrow \text{not } A(3) \text{ and } A(2) \text{ and } A(1) \text{ and not } A(0);$

$X(7) \leftarrow \text{not } A(3) \text{ and } A(2) \text{ and } A(1) \text{ and } A(0);$

$X(8) \leftarrow A(3) \text{ and not } A(2) \text{ and not } A(1) \text{ and not } A(0);$

$X(9) \leftarrow A(3) \text{ and not } A(2) \text{ and not } A(1) \text{ and } A(0);$

end BCD-to-decimal;

Not

- Bu örnekte birden fazla giriş çıkış söz konusu olduğu için bunlar VHDL'de bir dizi (bit-vector) veri tipi ile gösterilebilir.
- Genel olarak bit dizilerinin büyüklüğü 0'dan n'ye seçilir.
- 0 her zaman dizinin ilk elemanına karşı düşer.
- Bu nedenle n dizideki eleman sayısından 1 eksik olarak seçilmelidir.
- n+1 giriş veya çıkış dizi olarak bit-vector (0 to n) olarak gösterilir.
- Örnekte giriş bit-vector (0 to 3)
- Çıkış bit-vector (0 to 9) biçimindedir.

Kombinezonsal Devre Tasarımı

Örneği

Elemanları iki bitlik olan iki matrisin çarpımını bulan devre tasarlanacaktır.

$$\begin{bmatrix} a_{11} & a_{12} \\ a_{21} & a_{22} \end{bmatrix} \begin{bmatrix} b_{11} & b_{12} \\ b_{21} & b_{22} \end{bmatrix} = \begin{bmatrix} c_{11} & c_{12} \\ c_{21} & c_{22} \end{bmatrix}$$

$$c_{11} = a_{11}b_{11} + a_{12}b_{21} \quad c_{12} = a_{11}b_{12} + a_{12}b_{22}$$

$$c_{21} = a_{21}b_{11} + a_{22}b_{21} \quad c_{22} = a_{21}b_{12} + a_{22}b_{22}$$

$a_{ij}b_{kl}$ Çarpımı 4-bitliktir.
 c_{ij} 5-bitlik olmalıdır.

entity Matris_Carpici **is**

port(a11 : in std_logic_vector(1 downto 0);

a12 : in std_logic_vector(1 downto 0);

a21 : in std_logic_vector(1 downto 0);

a22 : in std_logic_vector(1 downto 0);

b11 : in std_logic_vector(1 downto 0);

b12 : in std_logic_vector(1 downto 0);

b21 : in std_logic_vector(1 downto 0);

b22 : in std_logic_vector(1 downto 0);

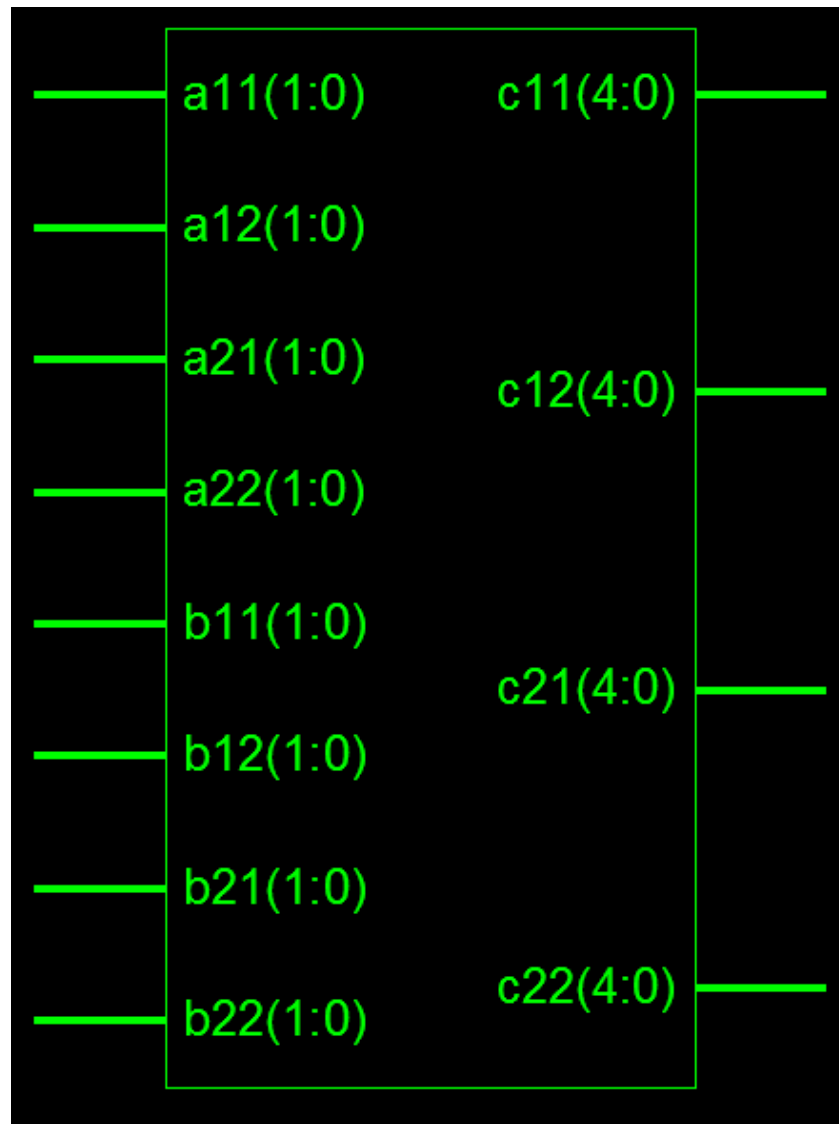
c11 : out std_logic_vector(4 downto 0);

c12 : out std_logic_vector(4 downto 0);

c21 : out std_logic_vector(4 downto 0);

c22 : out std_logic_vector(4 downto 0));

end Matris_Carpici;

architecture dataflow of
Matrix_Carpici is

begin

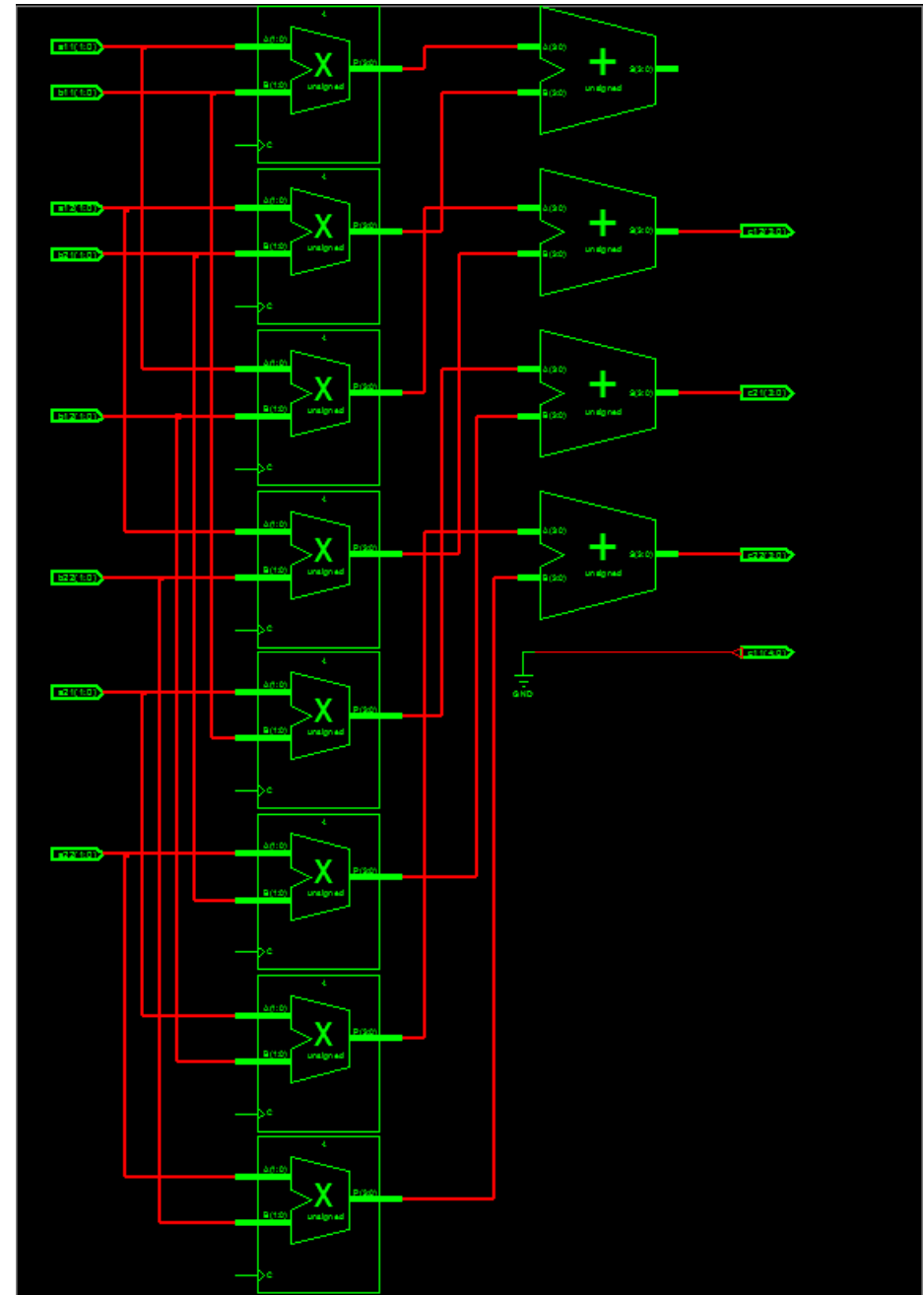
$c_{11} \leq (a_{11} * b_{11}) + (a_{12} * b_{21});$

$c_{12} \leq (a_{11} * b_{12}) + (a_{12} * b_{22});$

$c_{21} \leq (a_{21} * b_{11}) + (a_{22} * b_{21});$

$c_{22} \leq (a_{21} * b_{12}) + (a_{22} * b_{22});$

end dataflow;


```

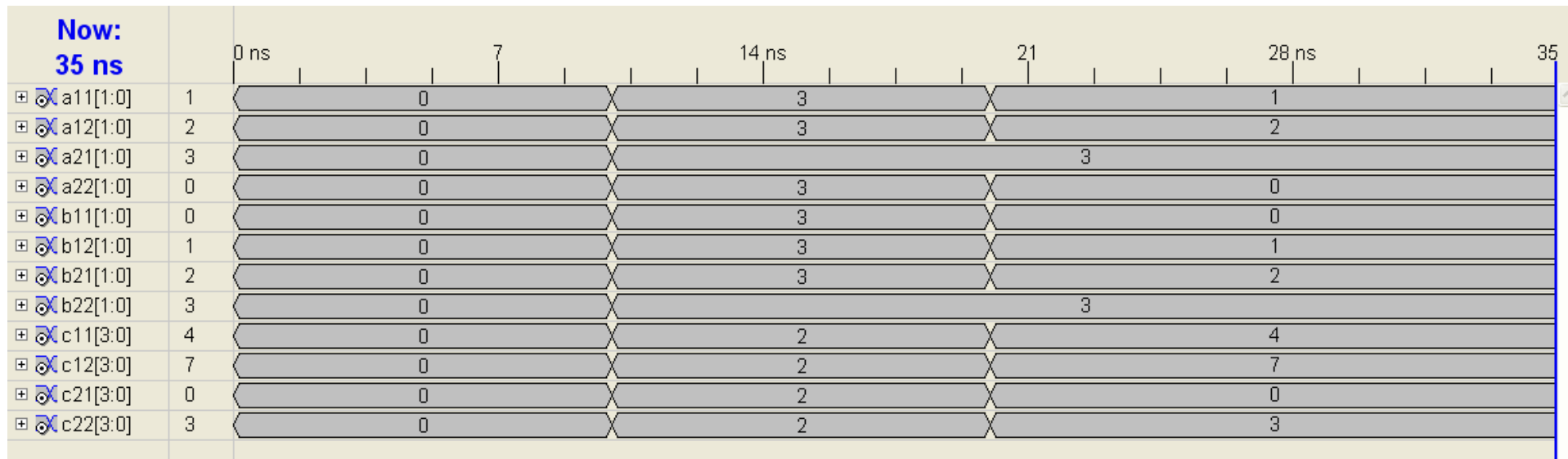
LIBRARY ieee;
USE ieee.std_logic_1164.ALL;
USE ieee.std_logic_unsigned.all;
USE ieee.numeric_std.ALL;
ENTITY matris_5bitlik_tb_vhd IS
END matris_5bitlik_tb_vhd;
ARCHITECTURE behavior OF matris_5bitlik_tb_vhd
IS
    COMPONENT Matris_Carpici
        PORT(a11,a12,a21,a22,b11,b12,b21,
            b22 : IN std_logic_vector(1 downto 0);
            c11,c12,c21,
            c22 : OUT std_logic_vector(3 downto 0));
    END COMPONENT;
    SIGNAL a11,a12,a21,a22,b11,b12,b21,b22:
        std_logic_vector(1 downto 0) := (others=>'0');
    SIGNAL c11,c12,c21,
        c22:std_logic_vector(3 downto 0);

```

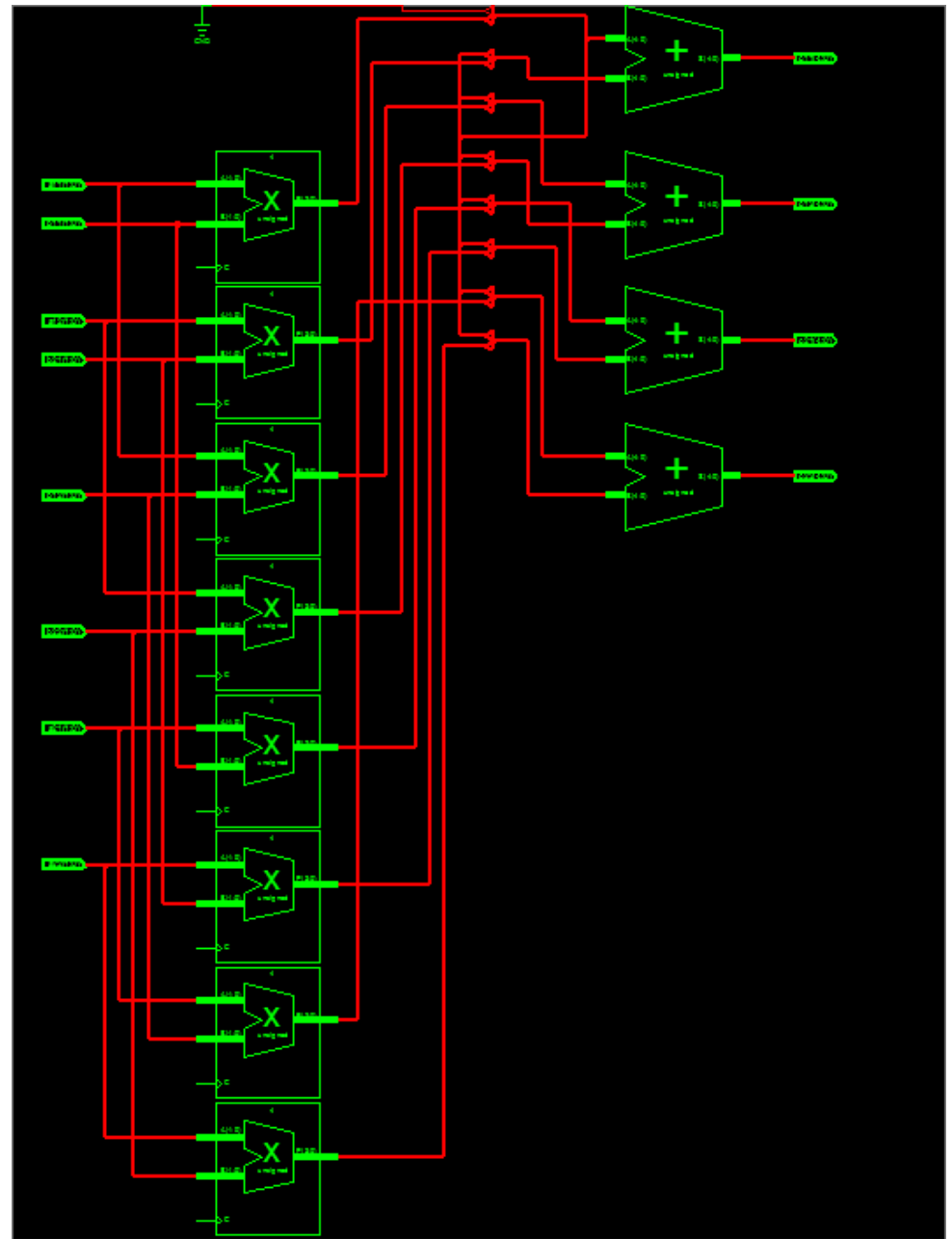
```

BEGIN
    uut: Matris_Carpici PORT MAP(
        a11 => a11, a12 => a12, a21 => a21, a22 => a22,
        b11 => b11, b12 => b12, b21 => b21, b22 => b22,
        c11 => c11, c12 => c12, c21 => c21, c22 => c22);
    tb : PROCESS
    BEGIN
        wait for 10 ns;
        a11 <= "11"; a12 <= "11"; a21 <= "11"; a22 <= "11";
        b11 <= "11"; b12 <= "11"; b21 <= "11"; b22 <= "11";
        wait for 10 ns;
        a11 <= "01"; a12 <= "10"; a21 <= "11"; a22 <= "00";
        b11 <= "00"; b12 <= "01"; b21 <= "10 "; b22 <= "11";
        wait;
    END PROCESS;
END;

```


architecture dataflow of Matris_Carpici is
 signal ara1, ara2, ara3, ara4, ara5, ara6,
 ara7, ara8: std_logic_vector(4 downto 0);
 begin
 ara1 <= (a11 * b11);
 ara2 <= (a12 * b21);
 ara3 <= (a11 * b12);
 ara4 <= (a12 * b22);
 ara5 <= (a21 * b11);
 ara6 <= (a22 * b21);
 ara7 <= (a21 * b12);
 ara8 <= (a22 * b22);
 c11 <= ara1 + ara2;
 c12 <= ara3 + ara4;
 c21 <= ara5 + ara6;
 c22 <= ara7 + ara8;
 end dataflow;


```

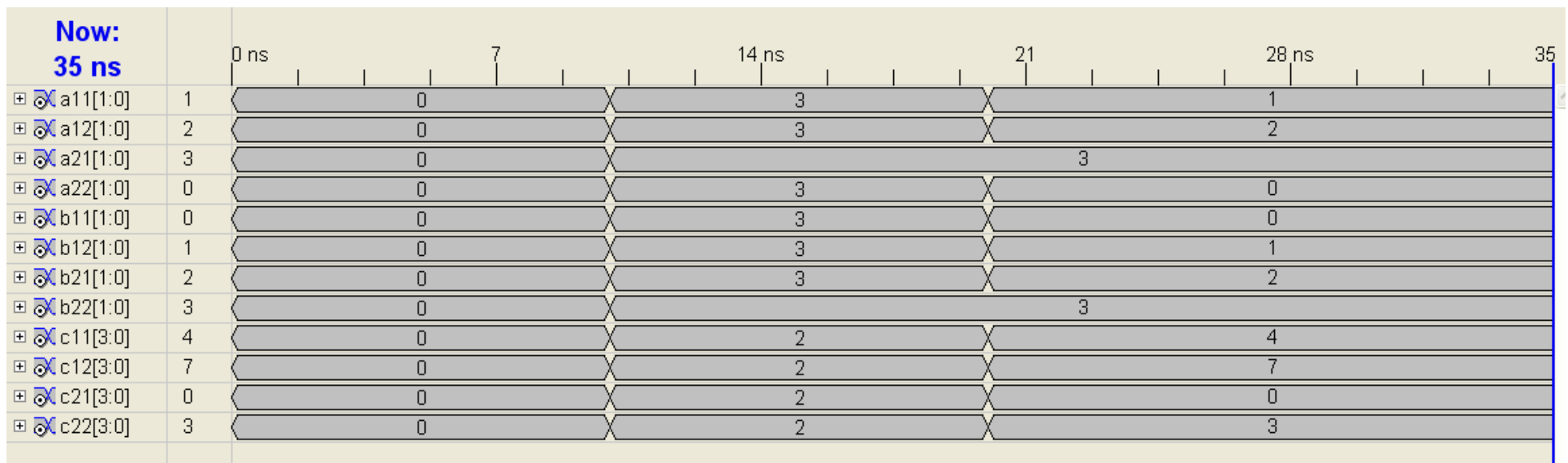
LIBRARY ieee;
USE ieee.std_logic_1164.ALL;
USE ieee.std_logic_unsigned.all;
USE ieee.numeric_std.ALL;
ENTITY matris_5bitlik_aracarpim_tb_vhd IS
END matris_5bitlik_aracarpim_tb_vhd;
ARCHITECTURE behavior OF
matris_5bitlik_aracarpim_tb_vhd IS
  COMPONENT Matris_Carpici
    PORT(a11,a12,a21,a22,b11,b12,b21,
          b22 : IN std_logic_vector(1 downto 0);
          c11,c12,c21,
          c22 : OUT std_logic_vector(3 downto 0));
  END COMPONENT;
  SIGNAL a11,a12,a21,a22,b11,b12,b21,b22:
    std_logic_vector(1 downto 0) := (others=>'0');
  SIGNAL c11,c12,c21,
    c22:std_logic_vector(3 downto 0);

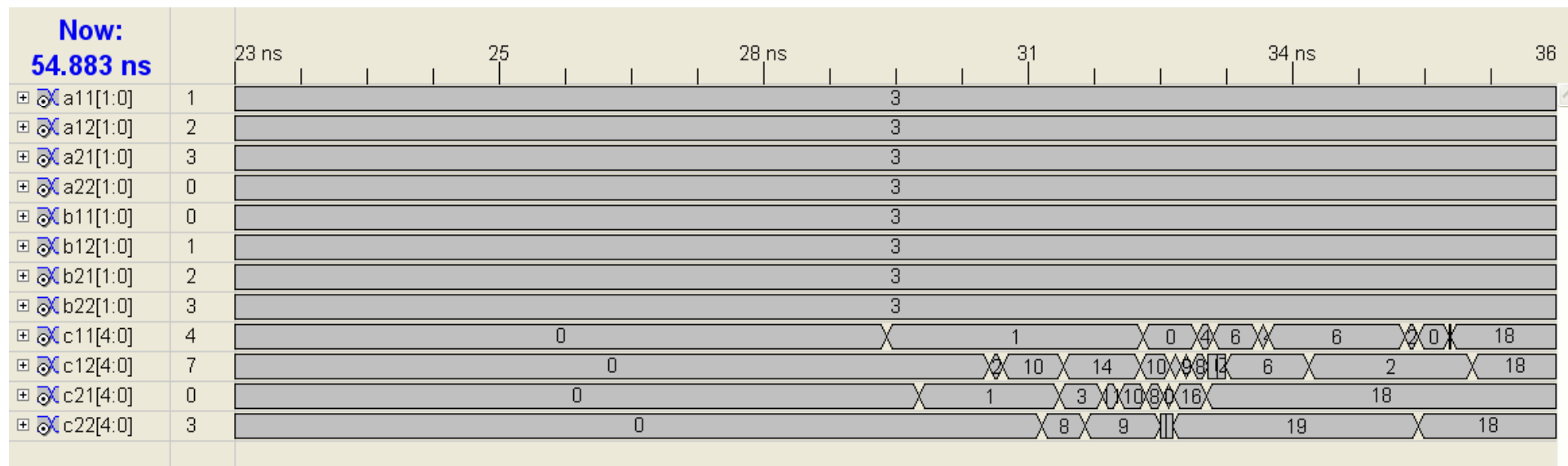
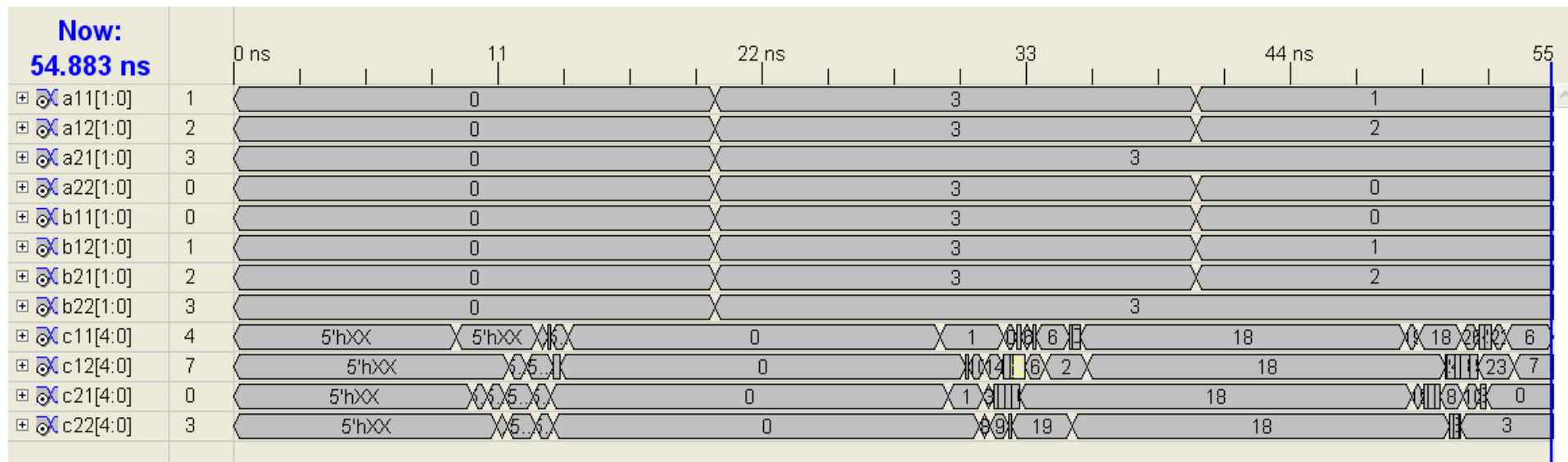
```

```

BEGIN
  uut: Matris_Carpici PORT MAP(
    a11 => a11, a12 => a12, a21 => a21, a22 => a22,
    b11 => b11, b12 => b12, b21 => b21, b22 => b22,
    c11 => c11, c12 => c12, c21 => c21, c22 => c22);
  tb : PROCESS
  BEGIN
    wait for 10 ns;
    a11 <= "11"; a12 <= "11"; a21 <= "11"; a22 <= "11";
    b11 <= "11"; b12 <= "11"; b21 <= "11"; b22 <= "11";
    wait for 10 ns;
    a11 <= "01"; a12 <= "10"; a21 <= "11"; a22 <= "00";
    b11 <= "00"; b12 <= "01"; b21 <= "10 "; b22 <= "11";
    wait;
  END PROCESS;
END;

```


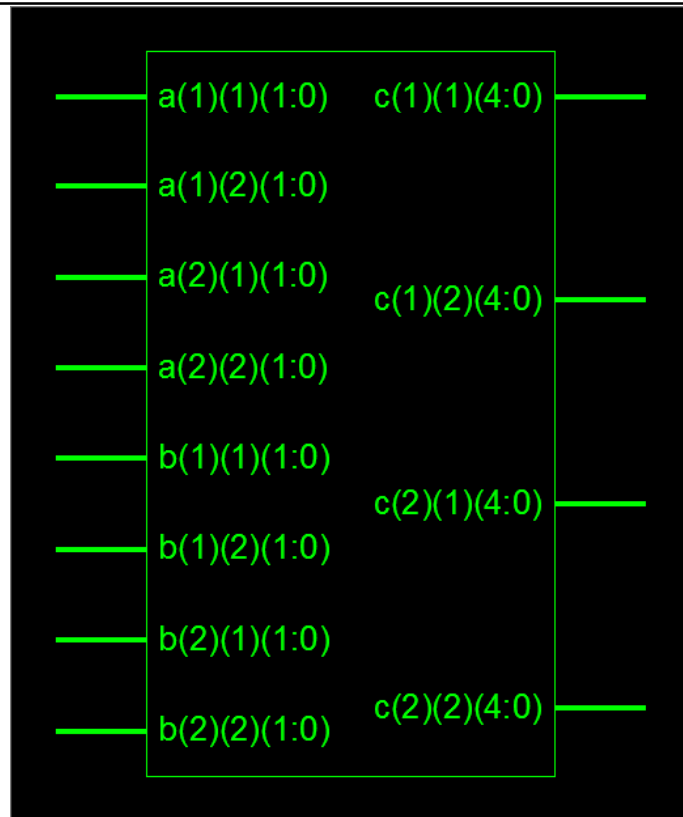


```

library IEEE;
use IEEE.STD_LOGIC_1164.all;

package matris_tanimi is
  type satir_giris is array (integer range 1 to 2) of
    std_logic_vector(1 downto 0);
  type satir_cikis is array (integer range 1 to 2) of
    std_logic_vector(4 downto 0);
  type matris_giris is array (integer range 1 to 2) of satir_giris;
  type matris_cikis is array (integer range 1 to 2) of satir_cikis;
  type ara_carpim is array (integer range 1 to 8) of
    std_logic_vector(4 downto 0);
end matris_tanimi;

```



```

library IEEE;
use IEEE.STD_LOGIC_1164.ALL;
use IEEE.STD_LOGIC_ARITH.ALL;
use IEEE.STD_LOGIC_UNSIGNED.ALL;
use matris_tanimi.all;

entity Matris_Carpici is
  port(a : in matris_giris;
        b : in matris_giris;
        c : out matris_cikis);
end Matris_Carpici;

architecture dataflow of Matris_Carpici is
begin
  process(a,b)
    variable ara: satir_cikis;
  begin
    for i in 1 to 2 loop
      for j in 1 to 2 loop
        for k in 1 to 2 loop
          ara(k) := a(i)(k) * b(k)(j);
        end loop;
        c(i)(j) <= ara(1) + ara(2);
      end loop;
    end loop;
  end process;
end dataflow;

```

```
library IEEE;
use IEEE.STD_LOGIC_1164.ALL;
use IEEE.STD_LOGIC_ARITH.ALL;
use IEEE.STD_LOGIC_UNSIGNED.ALL;
use matris_tanimi.all;

entity Satir_Sutun is
  port(a : in satir_giris;
        b : in satir_giris;
        c : out std_logic_vector(4 downto 0));
end Satir_Sutun;

architecture dataflow of Satir_Sutun is
begin
  process(a,b)
    variable ara: satir_cikis;
  begin
    for k in 1 to 2 loop
      ara(k) := a(k) * b(k);
    end loop;
    c <= ara(1) + ara(2);
  end process;
end dataflow;
```

```

library IEEE;
use IEEE.STD_LOGIC_1164.ALL;
use IEEE.STD_LOGIC_ARITH.ALL;
use IEEE.STD_LOGIC_UNSIGNED.ALL;
use matris_tanimi.all;

entity Matris_Carpici is
  port(a : in matris_giris;
        b : in matris_giris;
        c : out matris_cikis);
end Matris_Carpici;

architecture structure of Matris_Carpici is
  component Satir_Sutun is
    port(a : in satir_giris;
          b : in satir_giris;
          c : out std_logic_vector(4 downto 0));
  end component;
begin

  SS1: Satir_Sutun port map(a => a(1), b => b(1), c => c(1)(1));
  SS2: Satir_Sutun port map(a => a(1), b => b(2), c => c(1)(2));
  SS3: Satir_Sutun port map(a => a(2), b => b(1), c => c(2)(1));
  SS4: Satir_Sutun port map(a => a(2), b => b(2), c => c(2)(2));

end structure;

```

```

library IEEE;
use IEEE.STD_LOGIC_1164.ALL;
use IEEE.STD_LOGIC_ARITH.ALL;
use IEEE.STD_LOGIC_UNSIGNED.ALL;
use matris_tanimi.all;

entity Matris_Carpici is
  port(a : in matris_giris;
        b : in matris_giris;
        c : out matris_cikis);
end Matris_Carpici;

architecture structure of Matris_Carpici is
  component Satir_Sutun is
    port(a : in satir_giris;
          b : in satir_giris;
          c : out std_logic_vector(4 downto 0));
  end component;
begin
  satir: for i in 1 to 2 generate
    sutun: for j in 1 to 2 generate
      SS: Satir_Sutun port map(a => a(i), b => b(j),
                                c => c(i)(j));

    end generate sutun;
  end generate satir;
end structure;

```



```

library IEEE;
use IEEE.STD_LOGIC_1164.ALL;
use IEEE.STD_LOGIC_ARITH.ALL;
use IEEE.STD_LOGIC_UNSIGNED.ALL;
use matris_tanimi.all;

entity Matris_Carpici is
    port(a : in matris_giris;
          b : in matris_giris;
          c : out matris_cikis;
          saat, reset, basla : in std_logic;
          bitti : out std_logic);
end Matris_Carpici;

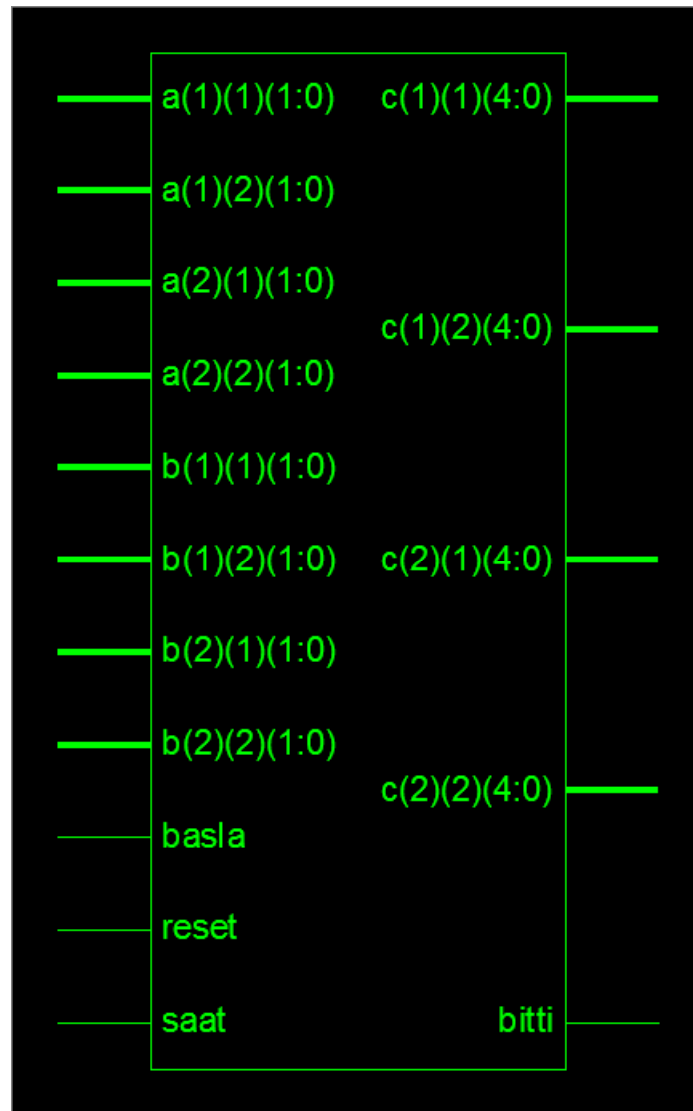
architecture structure of Matris_Carpici is
    component Satir_Sutun is
        port(a,b : in satir_giris;
              c : out std_logic_vector(4 downto 0));
    end component;
    type state_type is (baslangic, durum1, durum2,
                        durum3, durum4);
    signal durum: state_type;
    signal satir, sutun : satir_giris;
    signal carpim : std_logic_vector(4 downto 0);
begin
    SS: Satir_Sutun port map(a => satir, b => sutun,
                             c => carpim);
    process(saat)
    begin
        if rising_edge(saat) then
            if reset='1' then

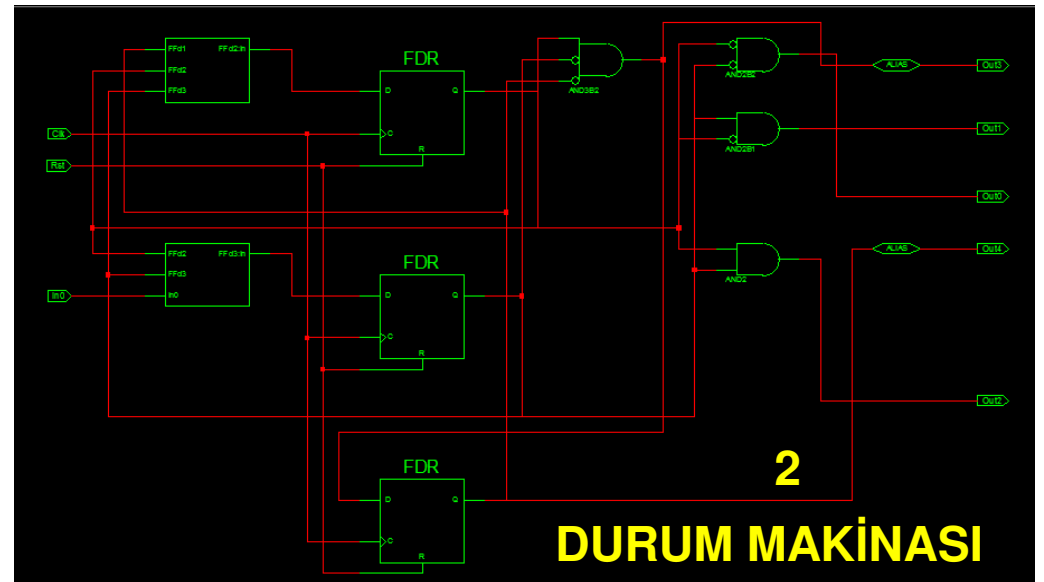
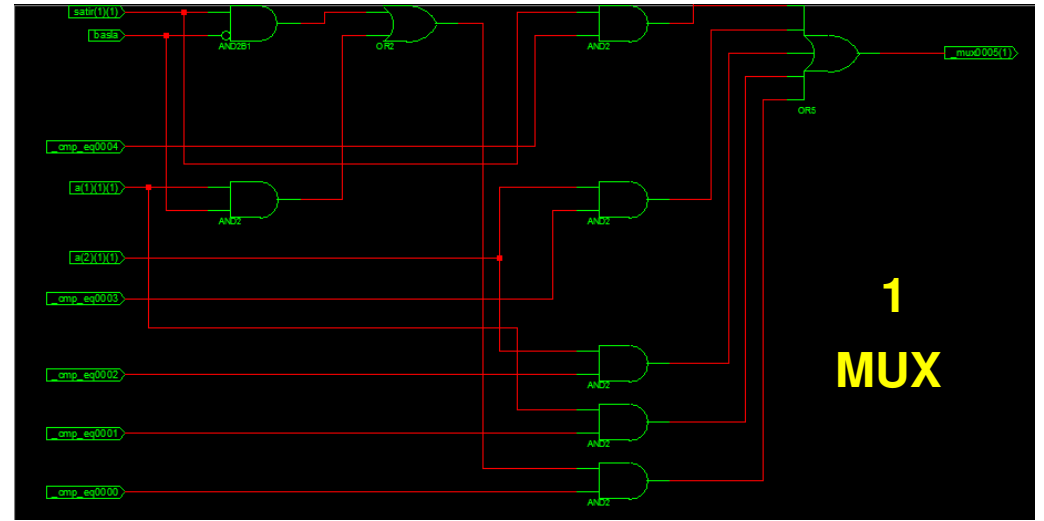
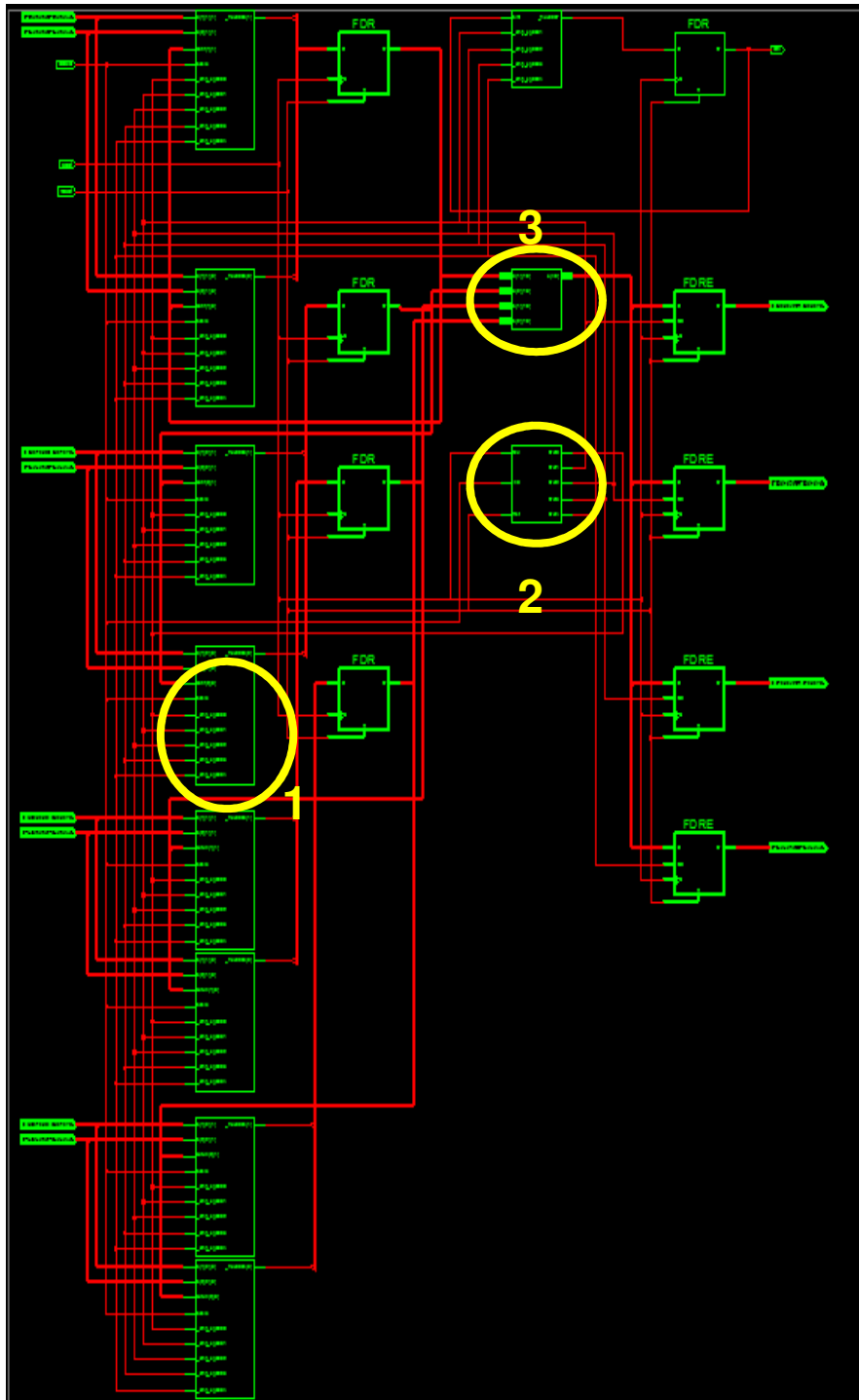
```

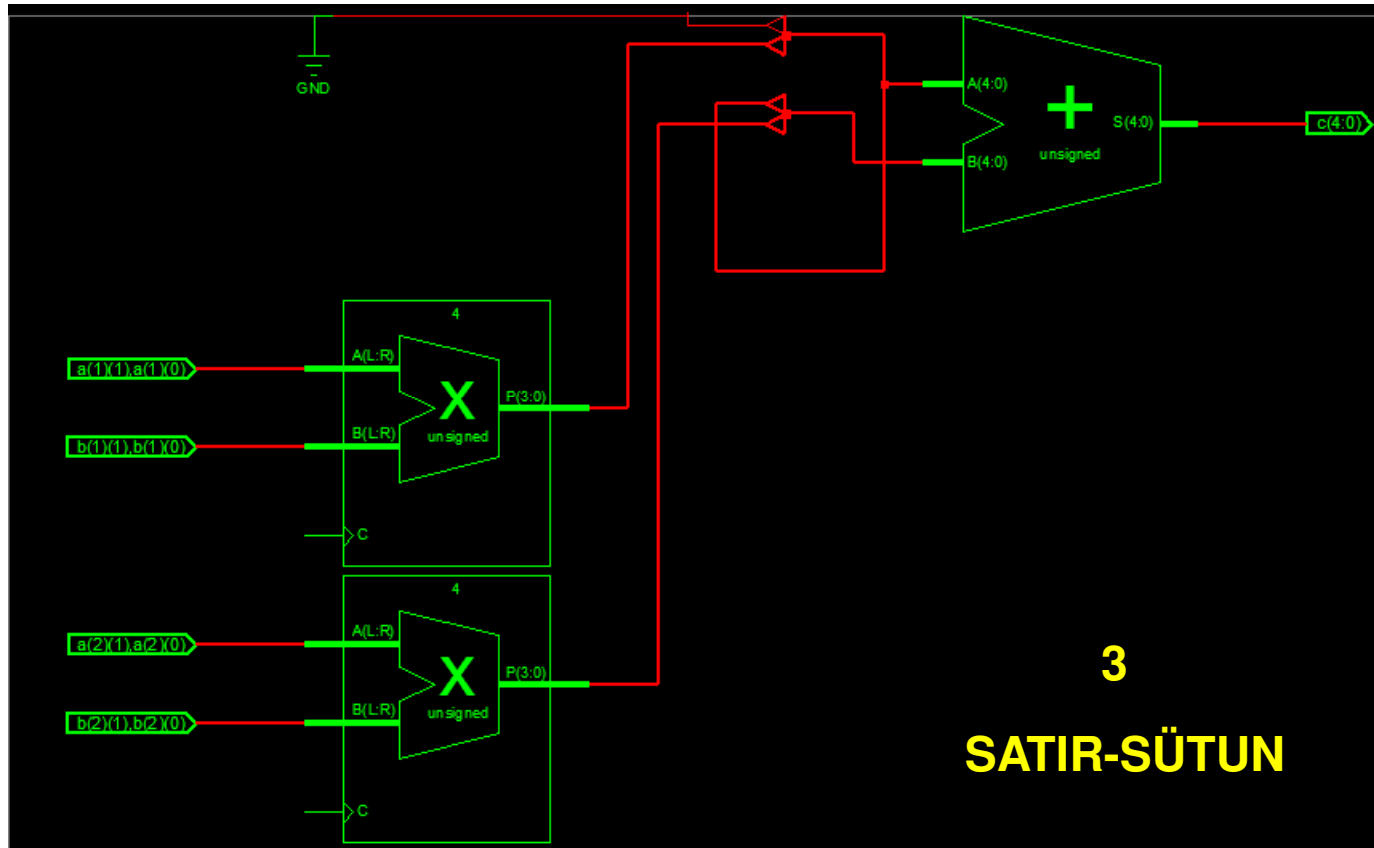
```

                for i in 1 to 2 loop
                    satir(i) <= (others => '0'); sutun(i) <= (others => '0');
                    for j in 1 to 2 loop
                        c(i)(j) <= (others => '0');
                    end loop;
                end loop;
                bitti <= '0'; durum <= baslangic;
            else
                case durum is
                    when baslangic =>
                        bitti <= '0';
                        if basla='1' then
                            durum <= durum1; satir <= a(1); sutun <= b(1);
                        else
                            durum <= baslangic;
                        end if;
                    when durum1 =>
                        durum <= durum2; satir <= a(1); sutun <= b(2);
                        c(1)(1) <= carpim;
                    when durum2 =>
                        durum <= durum3; satir <= a(2); sutun <= b(1);
                        c(1)(2) <= carpim;
                    when durum3 =>
                        durum <= durum4; satir <= a(2); sutun <= b(2);
                        c(2)(1) <= carpim;
                    when durum4 =>
                        durum <= baslangic; c(2)(2) <= carpim; bitti <= '1';
                end case;
            end if;
        end if;
    end process;
end structure;

```



```

LIBRARY ieee;
USE ieee.std_logic_1164.ALL;
USE ieee.std_logic_unsigned.all;
USE ieee.numeric_std.ALL;
use matris_tanimi.all;

ENTITY matris_state_tb_vhd IS
END matris_state_tb_vhd;

ARCHITECTURE behavior OF matris_state_tb_vhd IS
    COMPONENT Matris_Carpici
        PORT(a,b : IN matris_giris;
            saat,reset,basla : IN std_logic;
            c : OUT matris_cikis;
            bitti : OUT std_logic);
    END COMPONENT;

    SIGNAL saat : std_logic := '0';
    SIGNAL reset : std_logic := '0';
    SIGNAL basla : std_logic := '0';
    SIGNAL a : matris_giris;
    SIGNAL b : matris_giris;

    SIGNAL c : matris_cikis;
    SIGNAL bitti : std_logic;

    constant cycle : time := 10 ns;

BEGIN

```

```

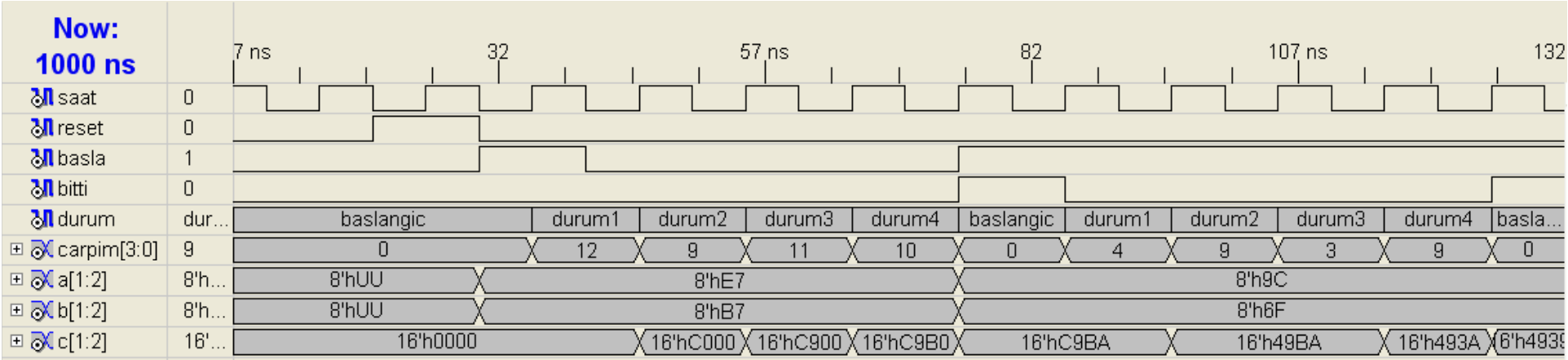
    uut: Matris_Carpici PORT MAP(a => a,b => b,c => c,
        saat => saat,reset => reset,basla => basla,bitti =>
        bitti);

    saat <= not saat after cycle/2;

    tb : PROCESS
    BEGIN
        wait for 20 ns;
        reset <= '1';
        wait for cycle;
        reset <= '0';
        basla <= '1';

        a(1)(1) <= "11"; a(1)(2) <= "10";
        a(2)(1) <= "01"; a(2)(2) <= "11";
        b(1)(1) <= "10"; b(1)(2) <= "11";
        b(2)(1) <= "01"; b(2)(2) <= "11";
        wait for cycle;
        basla <= '0';
        wait until bitti='1';
        basla <= '1';
        a(1)(1) <= "10"; a(1)(2) <= "01";
        a(2)(1) <= "11"; a(2)(2) <= "00";
        b(1)(1) <= "01"; b(1)(2) <= "10";
        b(2)(1) <= "11"; b(2)(2) <= "11";
        wait until bitti='1';
        wait;
    END PROCESS;
END;

```



```

LIBRARY ieee;
USE ieee.std_logic_1164.ALL;
USE ieee.std_logic_unsigned.all;
USE ieee.numeric_std.ALL;
use matris_tanimi.all;

```

```

entity Satir_Sutun is
  port(a : in satir_giris;
        b : in satir_giris;
        c : out std_logic_vector(4 downto 0));
end entity Satir_Sutun;

```

```

architecture structure of Satir_Sutun is
  component Toplama is
    port (a : in std_logic_vector(3 downto 0);
          b : in std_logic_vector(3 downto 0);
          toplam: out std_logic_vector(4 downto 0));
  end component;

```

```

  component Carpma is
    port (a : in std_logic_vector(1 downto 0);
          b : in std_logic_vector(1 downto 0);
          carpim : out std_logic_vector(3 downto 0));
  end component;

```

```

  signal ara : ara_carpim;

```

```

  begin

```

```

    Carp: for i in 1 to 2 generate

```

```

      C1: Carpma port map (a => a(i),b => b(i),carpim =>
        ara(i));

```

```

    end generate;

```

```

    T1: Toplama port map (a => ara(1),b => ara(2),toplam
      => c);

```

```

  end architecture structure;

```

$$\begin{array}{r}
 a_1 \quad a_0 \\
 \times \quad b_1 \quad b_0 \\
 \hline
 c_3 \quad c_2 \quad c_1 \quad c_0
 \end{array}$$

$$\begin{array}{r}
 a_3 \quad a_2 \quad a_1 \quad a_0 \\
 + \quad b_3 \quad b_2 \quad b_1 \quad b_0 \\
 \hline
 c_4 \quad c_3 \quad c_2 \quad c_1 \quad c_0
 \end{array}$$

```

LIBRARY ieee;
USE ieee.std_logic_1164.ALL;

entity Carpma is
  port (a : in std_logic_vector(1 downto 0);
        b : in std_logic_vector(1 downto 0);
        carpim : out std_logic_vector(3 downto 0));
end Carpma;

architecture structure of Carpma is
  component Yari_Toplayici is
    port(a,b : in std_logic;
         toplam, elde : out std_logic);
  end component;
  signal ara_carpim : std_logic_vector(3 downto 0);
  signal elde : std_logic;
  begin
    carpim(0) <= a(0) and b(0);
    ara_carpim(0) <= a(1) and b(0);
    ara_carpim(1) <= a(0) and b(1);
    ara_carpim(2) <= a(1) and b(1);
    YT1: Yari_Toplayici
      port map (a => ara_carpim(0),b => ara_carpim(1),
               toplam => carpim(1),elde => elde);
    YT2: Yari_Toplayici
      port map (a => ara_carpim(2),b => elde,
               toplam => carpim(2),elde => carpim(3));
  end architecture structure;

```

```

LIBRARY ieee;
USE ieee.std_logic_1164.ALL;

entity Toplama is
  port (a : in std_logic_vector(3 downto 0);
        b : in std_logic_vector(3 downto 0);
        toplam: out std_logic_vector(4 downto 0));
end Toplama;

architecture structure of Toplama is
  component Yari_Toplayici is
    port(a,b : in std_logic;
         toplam, elde : out std_logic);
  end component;
  component Tam_Toplayici is
    port(a,b, elde_giris : in std_logic;
         toplam, elde_cikis : out std_logic);
  end component;
  signal elde : std_logic_vector(2 downto 0);
  begin
    YT: Yari_Toplayici
      port map (a => a(0),b => b(0),
               toplam => toplam(0),elde => elde(0));
    TT: for i in 1 to 2 generate
      TT1: Tam_Toplayici
        port map (a => a(i),b => b(i),elde_giris => elde(i-1),
                 toplam => toplam(i),elde_cikis => elde(i));
    end generate;
    TT3: Tam_Toplayici
      port map (a => a(3),b => b(3),elde_giris => elde(2),
               toplam => toplam(3),elde_cikis => toplam(4));
  end architecture structure;

```



```

LIBRARY ieee;
USE ieee.std_logic_1164.ALL;

entity Yari_Toplayici is
  port(a : in std_logic;
        b : in std_logic;
        toplam : out std_logic;
        elde : out std_logic);
end Yari_Toplayici;

architecture dataflow of Yari_Toplayici is
begin
  toplam <= a xor b;
  elde <= a and b;
end architecture dataflow;

```

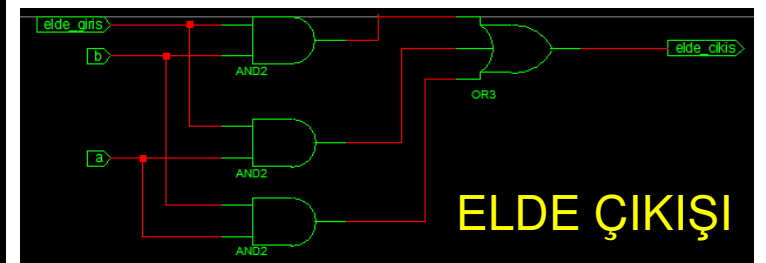
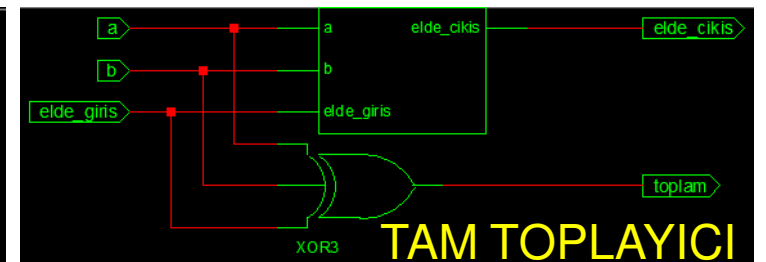
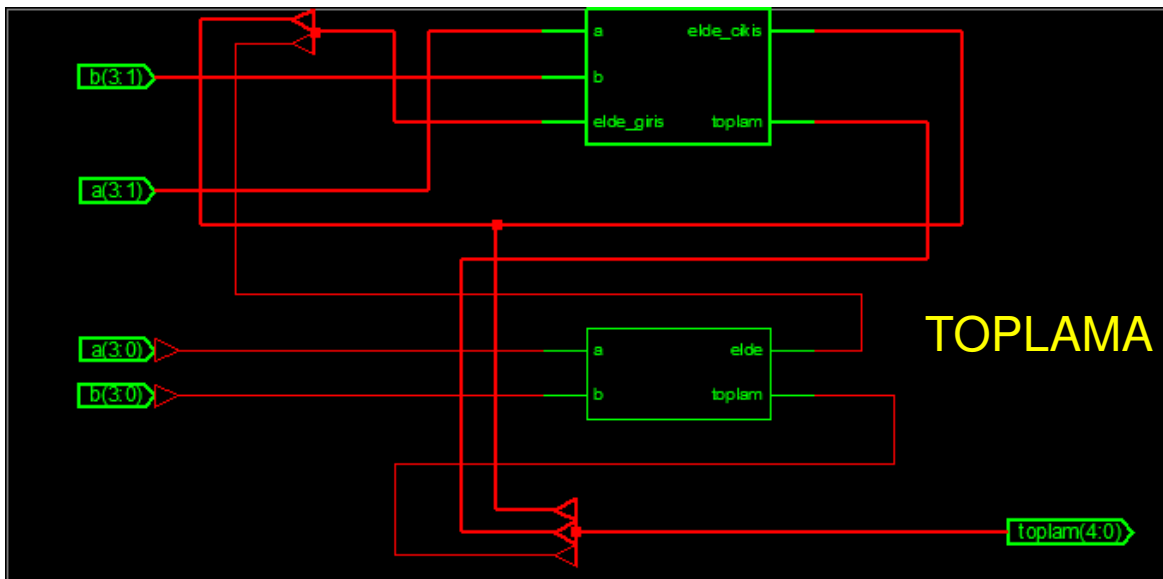
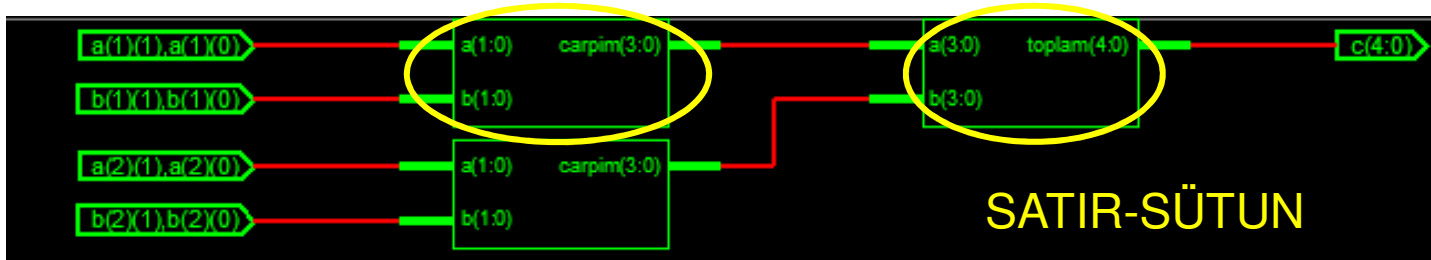
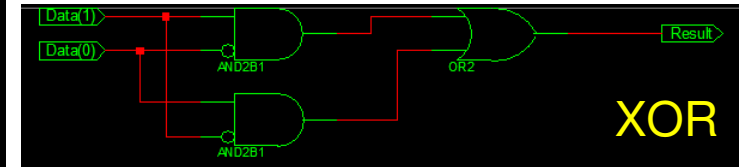
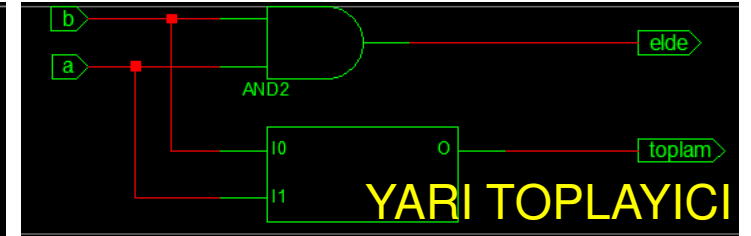
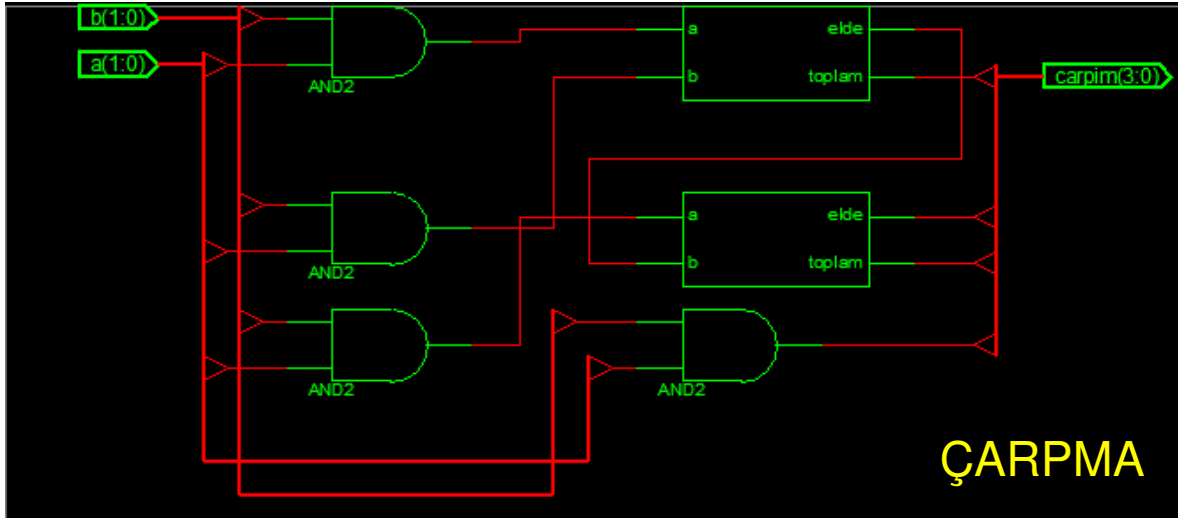
```

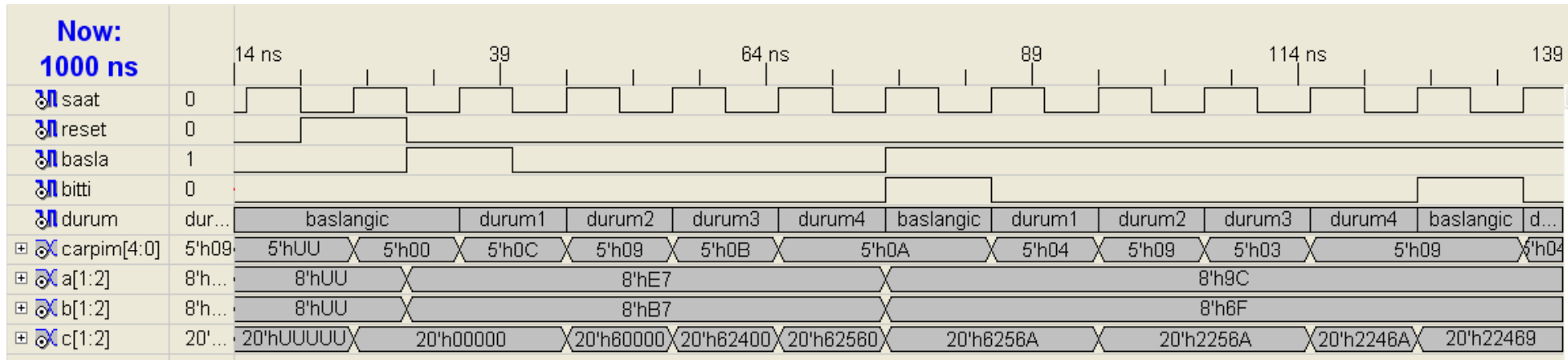
LIBRARY ieee;
USE ieee.std_logic_1164.ALL;

entity Tam_Toplayici is
  port(a : in std_logic;
        b : in std_logic;
        elde_giris : in std_logic;
        toplam : out std_logic;
        elde_cikis : out
std_logic);
end Tam_Toplayici;

architecture dataflow of Tam_Toplayici is
begin
  toplam <= a xor b xor elde_giris;
  elde_cikis <= (a and b) or (a and
elde_giris) or (b and elde_giris);
end architecture dataflow;

```



```

LIBRARY ieee;
USE ieee.std_logic_1164.ALL;
USE ieee.std_logic_unsigned.all;
USE ieee.numeric_std.ALL;
use matris_tanimi.all;

entity Satir_Sutun is
    port(a,b : in satir_giris;
          c : out std_logic_vector(4 downto 0);
          saat,reset,basla : in std_logic;
          bitti : out std_logic);
end entity Satir_Sutun;

architecture structure of Satir_Sutun is
    component Toplama is
        port (a,b : in std_logic_vector(3 downto 0);
              toplam: out std_logic_vector(4 downto 0));
    end component;
    component Carpma is
        port (a,b : in std_logic_vector(1 downto 0);
              carpim : out std_logic_vector(3 downto 0));
    end component;

    type state_type is (baslangic, durum1, durum2);
    signal durum: state_type;

    signal carpim_giris1,
           carpim_giris2 : std_logic_vector(1 downto 0);
    signal carpim, ara1,ara2 : std_logic_vector(3 downto 0);

```

```

begin
    process(saat)
    begin
        if rising_edge(saat) then
            if reset='1' then
                durum <= baslangic; carpim_giris1 <= (others=>'0');
                carpim_giris2 <= (others=>'0'); bitti <= '0';
            else
                case durum is
                    when baslangic =>
                        if basla='1' then
                            durum <= durum1; carpim_giris1 <= a(1);
                            carpim_giris2 <= b(1);
                        else
                            durum <= baslangic;
                        end if;
                    when durum1 =>
                        durum <= durum2; carpim_giris1 <= a(2);
                        carpim_giris2 <= b(2); ara1 <= carpim;
                    when durum2 =>
                        durum <= baslangic; ara2 <= carpim;
                        bitti <= '1';
                    end case;
                end if;
            end if;
        end process;

        Carp: Carpma port map (a => carpim_giris1,b =>
                                carpim_giris2,carpim => carpim);
        Topla: Toplama port map (a => ara1,b => ara2,
                                toplam => c);
    end architecture structure;

```